

Вибори 2010 в Угорщині і Закарпаття

25 квітня 2010 року завершилися парламентські вибори в Угорщині – вибори, які суспільство очікувало, як ніколи, і на які покладало великі надії.

Не зважаючи на таку непересічність події, їх результати були прогнозованими і очікуваними – в країні перемогли опозиційні сили, серед яких основною є блок ФІДЕС-КДМП.

В цілому до парламенту потрапили чотири політичних партій та блоків – ФІДЕС-КДМП, Йоббік, Угорська соціалістична партія, ЛМП та один незалежний депутат.

В Угорщині діє змішана виборча система, яка по-суті є різновидом пропорційної, однак враховує регіональний компонент. Так, в цілому в парламенті є 386 депутатів. При цьому 176 з них обираються в одномандатних округах; 152 – по партійних списках, які формуються на рівні області та столиці; 58 – т.з. загальнодержавні компенсаційні списки. Ініціатива по висуненню кандидатів в депутати в основному належить партіям та блокам; у одномандатних округах передбачена можливість висунення „незалежних кандидатів”, однак їх роль у політичній боротьбі незначна.

Таким чином місця в парламенті розподілились наступним чином:

Блок ФІДЕС-КДМП – 262 місць, або 67.88%

МСП - Угорська соціалістична партія – 59 місць, або 15.28%

Рух ЙОББІК – 47 місць, або 12.18%

Рух ЛМП – 16 місць, або 4.15%

Інші – 2 місця, або 0.51%

При цьому блок ФІДЕС-КДМП отримав перемогу у 172 із 176 виборчих округах та у всіх 19 областях і столиці.

Цьогорічна виборча кампанія вирізнялася з поміж інших кількома факторами:

- Занадто високий „градус опозиційності” суспільства і, як наслідок, нечувано високий рівень політичної активності пересічних громадян;
- Активне використання технологій, базованих на негативному висвітленні якостей конкурентів; говорячи простіше – „чорного PR”. Угорське суспільство, в цілому незвичке до такої кількості бруду, вилитого один на одного, на певний період часу взагалі перебувало у шоковому стані і почало дедалі частіше задаватись думкою, а як взагалі ще існує країна за наявності такої кількості негативу;
- Участь політичних сил альтернативного напрямку, спектр позиціонування яких доволі широкий – від „третьої сили” до радикалів, зі стійкими елементами шовінізму;
- Значні суми коштів, витрачені партіями на фінансування зовнішньої реклами, яка на цей раз була також незвично нав’язливою.

Що варто очікувати від результатів кампанії?

Передусім, це формування єдиної вертикалі влади „де-факто”. Слід нагадати, що після попередньої виборчої кампанії в 2006 році в країні сталася унікальна ситуація, коли здобула перемогу на виборах до парламенту і, як наслідок, сформувала урядову коаліцію Соціалістична партія Угорщини, натомість у всіх 19 областях та більшості міст з правом області – місцеву

владу сформували представники Фідесу разом з партнерами. Сьогодні ситуація виглядає цілком інакше – влада в країні як на центральному, так і на обласному та місцевому рівні майже цілком належить саме останнім. В такому розкладі можна, як зазвичай, виділити дві сторони медалі: з одного боку будуть шанси синхронізувати весь державний механізм, з іншого – завжди виникає загроза бажання певною мірою узурпувати владу однією політичною силою.

Реформування в економічній, політичній, гуманітарній, соціальній сферах – в тому числі через реорганізацію системи влади, передусім урядових органів. Натомість в цьому контексті не варто думати про кардинальні дії типу „До основания разрушим, а затем...”. Угорщина країна з усталеними рисами європейської ментальності, країна яка має чітко сформовану систему цінностей, тому мова йтиме скоріше не про те, які в нас нові цілі, а якими методами досягати цілі, вже визначені суспільством.

Необхідність враховувати як данність участь у політикумі країни радикально-шовіністичної сили Йоббік, яка буде намагатись своїми діями привернути до себе більше уваги, з метою поступового збільшення електоральних симпатій.

Чи зміниться суттєво політика Угорщини по відношенню до України, зокрема до Закарпаття та проживаючих там угорців?

Ключем до розв’язання цього питання буде відомий вислів, що зовнішня політика є продовженням внутрішньої. Виходячи з цього, відповіді слід шукати в площині висновків по результатам виборів, висловлених вище, а саме:

Угорщина має стійкі зовнішньополітичні цілі і орієнтири, які навряд чи будуть суттєво змінені внаслідок формування нового складу уряду. Серед таких цілей є і підтримання добросусідських відносин з Україною, а також постійна підтримка закордонної угорської громади, відстоювання передусім національно-культурних інтересів, зв’язок з Батьківщиною та плекання почуття належності до неї, незважаючи на політико-територіальні реалії.

Намагання деяких політичних сил якнайактивніше експлуатувати шовіністичні ідеї серед угорців, які проживають за кордоном. Одним з прикладів вже може виступити передвиборча заява партії Йоббік, яка пропонувала провести референдуми серед населення колишніх угорських земель на предмет воз’єднання з Батьківщиною. Офіційний Будапешт намагатиметься демонструвати абсолютну не підтримку такої позиції, однак сусіднім країнам варто бути на сторожі своїх національних інтересів та припиняти всілякі прояви, які можуть нести загрозу територіальній цілісності.

Слід зауважити, що в контексті Закарпаття також зміниться провайдер угорської політики – лідируюче місце займе КМКС (який тяжіє до ФІДЕС-КДМП), натомість УСДМ (партнер угорських соціалістів) відійде на другий план.

Ален Панов,
Юрист, дипломат, кандидат історичних наук